

УДК 336.226.4

*Ладатко Настасія Юрїївна, Ладатко Карина Юрїївна,
Лобур Анастасія Сергїївна,*

студентки,

*Науковий керівник – Коба Олена Вікторівна,
кандидат технічних наук, доцент*

*Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка» (Україна)*

СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В Україні існує дві системи оподаткування підприємницької діяльності суб'єктів малого підприємництва: загальна та спрощена. Спрощена система оподаткування, запроваджена у 1999 році, була покликана зменшити податкове навантаження на суб'єктів малого підприємництва. Її законодавче впровадження було спричинено необхідністю подолання кризових тенденцій в економіці та стимулювання виходу з «тіні» суб'єктів підприємницької діяльності.

З 1 січня 2012 року на підставі Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності» [1] було введено в дію Розділ 14 «Спеціальні режими оподаткування» Податкового Кодексу України [2], яким встановлено правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також справляння єдиного податку. Відповідно до [2], спрощена система оподаткування, обліку та звітності – це особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати встановлених окремих податків і зборів на сплату єдиного податку з одночасним веденням

спрощеного обліку та звітності.

Суб'єкт малого бізнесу має право самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо відповідає вимогам законодавства та реєструється платником єдиного податку в установленому порядку. Платниками єдиного податку можуть бути (таблиця 1).

Таблиця 1

Платники єдиного податку [2]

1 група	2 група	3 група	4 група
фізичні особи - підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у т. ч. побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства		фізичні особи - підприємці та юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми	Сільськогосподарські товаровиробники: а) юридичні особи будь-якої організаційно-правової форми б) фізичні особи - підприємці, які провадять діяльність в межах фермерського господарства за умови виконання вимог Закону України «Про фермерське господарство»
			частка с/г товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 %
167	834	1167	
Кількість найманих працівників			
0	не перевищує 10 осіб	не обмежено	а) для юридичних осіб - не обмежено б) для фізичних осіб - не можна використовувати працю найманих осіб

Платники єдиного податку жодної з груп не можуть провадити виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів (крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів в ємностях до 20 л, пива й столових вин); видобуток, виробництво, реалізація дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, зокрема органогенного утворення (крім виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів із дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння) та інші види діяльності, визначені ст. 291.5 Податкового кодексу України [2].

Єдиний податок заміщає собою сплату і розрахунок певної кількості обов'язкових податків і зборів, передбачених в Україні, зокрема [2]:

- податку на прибуток підприємств;
- податку на доходи фізичних осіб у частині доходів (об'єкта оподаткування), що отримані в результаті господарської діяльності платника єдиного податку 1 - 4 групи (фізичної особи) та оподатковані згідно Податкового кодексу України [2];
- податку на додану вартість з операцій з постачання товарів, робіт та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України (крім платників 3 групи за ставкою 3 %, а також платників 4 групи;
- податку на майно (в частині земельного податку), крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються платниками єдиного податку 1 -3 груп для провадження господарської діяльності та платниками єдиного податку 4 групи для ведення сільськогосподарського товаровиробництва;
- рентної плати за спеціальне використання води платниками єдиного податку 4 групи.

Незважаючи на ефективність і привабливість для суб'єктів малого підприємництва, спрощена системи

оподаткування потребує реформування, яке має бути спрямоване на удосконалення законодавства з метою лібералізації й спрощення загальної системи оподаткування, зниження рівня зловживань, припинення застосування спрощеної системи оподаткування для мінімізації податків [4]. Також необхідно створювати стимули з боку органів місцевої влади для підвищення зацікавленості в розвитку малого та середнього бізнесу на їх територіях (формувати сприятливе середовище). Передбачити можливість для новостворених підприємств та підприємців не платити податкові платежі протягом першого року діяльності, який є зазвичай найважчим. Необхідно встановити баланс між додатковими обмеженнями для платників єдиного податку і новими можливостями для тих із них, які дійсно є малим бізнесом. Це дозволить спрощеній системі оподаткування, обліку і звітності стати необхідним та дієвим інструментом розвитку підприємницької діяльності малого підприємництва на сучасному етапі.

Література:

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності: Закон України від 04.11.2011 р. № 4014-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4014-17> (дата звернення: 19.04.2023).
2. Податковий кодекс України / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n19602> (дата звернення: 19.04.2023).
3. Козинець І.Г., Кравченко О.В. Спрощена система оподаткування в Україні: переваги та недоліки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020, № 3, С. 242-245.
4. Тучак Т. В., Лінник О. П. Напрями реформування спрощеної системи оподаткування в Україні. *Бизнес Информ*. 2020. № 3 (506) . С. 306-311.